

PROCESUL DE „DEMOCRATIZARE” A STRUCTURILOR MILITARE, ÎNTRE DEZIDERAT SI REALITATE 1944-1947

de

Nicolae Mihu

Imediat dupa lovitura de palat de la 23 august 1944, eveniment care a plasat, inevitabil, România în sfera intereselor politice ale Moscovei, Partidul Comunist sprijinit de propriile-i formatiuni politice satelite s-a angajat într-o apriga lupta pentru câstigarea puterii, utilizând în acest scop un larg arsenal de metode si mijloace mai mult sau mai putin legale. Printre acestea si-au gasit un loc de frunte actiunile de eliminare a persoanelor incomode, care nu se puteau conforma „spiritului vremii”. Din categoria subiectelor vizate de procesul de „epurare” faceau parte cadre ale structurilor militarizate, cu precadere ofiterii armatei române care luptasera pe frontul răsăritean, si functionarii publici. Cu alte cuvinte, trebuiau acaparate doua pârgii principale ale societatii, prin înlocuirea profesionistilor cu „oamenii partidului”, personaje loiale si obediente¹.

Dupa ce pierduse deja 160000 de ostasi si ofiteri, dezarmati si facuti prizonieri de sovietici, în primele ore de la declansarea actiunii de la 23 august 1944, Armatei Române i se pregatea acum decapitarea². Un prim pas a fost facut odata cu adoptarea Legii nr. 488, privind abilitarea Consiliului de Ministri de a dispune masuri privative de libertate împotriva celor vinovati de dezastrul tarii si masuri asiguratorii asupra bunurilor acestora. Apoi, chiar din primele saptamâni care au urmat instalarii guvernului Groza, în 6 martie 1945, au fost trecuti în rezerva sau retragere 46 de generali si 208 ofiteri superiori, dintre care 182 colonei³. Epurarea nu

¹ Augustin Tarau, *Purificarea administratiei, componenta a planului de comunizare a României*, în *Cele Trei Crisuri*, nr. 10-12/octombrie-decembrie 2000, p. 39-44

² Florica Dobre, Alesandru Dutu, *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupatiei sovietice în România*, vol. 1, 29 august 1944-28 decembrie 1946, Institutul National pentru Studiul Totalitarismului, Bucuresti, 2000, p. 13 (în prefata semnata de Prof.dr. Radu Ciuceanu)

³ *** *Armata Româna în primii ani ai revolutiei si constructiei socialiste*, Editura Militara, Bucuresti 1945, p. 62

s-a oprit aici. Prin aplicarea Legii nr. 186 din 19 martie 1945, în ciuda faptului ca războiul nu se încheiase, au fost trecuți în rezervă 70 de generali, 1878 ofiteri, 4081 subofiteri și 1139 de maistri militari⁴. La acțiunile de „curățire” a efectivelor militare și-au adus aportul o seamă de oportunisti, care nu s-au dat în laturi de la practica reprobabilelor delatțiuni îndreptate împotriva colegilor⁵ sau a superiorilor⁶.

Pe 3 decembrie 1944 s-a înființat Secția militară a A.R.L.U.S.⁷, a carei organ de presă „Vestea nouă” a apărut pe 25 februarie 1945, fiind prima celula politică de factură comunistă grevată pe organismul militar. În cadrul celei dintâi sedințe convocate de guvernul Groza, ținută pe data de 7 martie 1945, Gheorghiu-Dej a ridicat problema „reorganizării armatei”. În acest scop a fost gândită instituirea aparatului politic al acesteia, alcătuit la început din peste 1000 de ofiteri și subofiteri selecționați din Divizia „Tudor Vladimirescu”⁸. Aceștia au urmat în perioada 10-26 aprilie un curs de informare politico-ideologică și metodică, după care, lotul a fost încadrat în structurile militare, prin Decretul-lege 320 din 25 aprilie. La 8 mai, prin Ordinul general nr. 29, aparatul politic a fost denumit E.C.P. (Educație, Cultură și Propagandă). La nivel central a fost înființată Direcția superioară E.C.P., care avea în subordine serviciile similare organizate la nivelul comandamentelor de armată și al diviziilor și cărora li se subordonau ofiterii E.C.P. de la unități și subunități⁹. Sefii acestor servicii au devenit adjuncți ai comandanților esaloanelor amintite. În această calitate aveau dreptul să treacă peste ierarhia existentă și să ia legătura nemijlocit cu Direcția superioară a E.C.P.¹⁰.

În 16 mai 1945 au fost publicate „Instrucțiunile referitoare la drepturile și obligațiunile Direcției superioare a educației, culturii și propagandei de pe lângă Ministerul de Război, ale serviciilor de cultură și educație de pe lângă comandamentele armatelor și diviziilor, precum și ale ajutoarelor comandanților de unități și subunități pentru cultură și educație”. Printre sarcinile trasate acestei structuri se gaseau și acelea de a forma noi cadre politice destinate armatei și de a organiza celule P.C.R., în mod acoperit, în rândurile militarilor. Arsenalul propagandistic utilizat în vederea politi-

⁴ Mircea Chiritoiu, *Lovitura de stat de la 30 decembrie 1947. Preliminarii militare, consecințe politice*, Fundația Academia Civică, București, 1997, p. 17

⁵ Arhivele Naționale – Direcția jud. Bihor, (în continuare ANDJBh) *fond Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 44/1945-1948, f. 2-2V

⁶ *Ibidem*, f. 3-3V

⁷ Asociația Română pentru Legături cu Uniunea Sovietică – n.n. N.M.

⁸ *Viata Noua*, anul II, nr. 40 din 23 februarie 1946, p. 4

⁹ *Idem*, nr. 16 din 19 ianuarie 1946, p. 1

¹⁰ *** *Armata Română în primii ani ai revoluției și construcției socialiste*, Editura Militară, București 1945, p. 45-50

zarii vietii militare acoperea o gama larga de metode si instrumente. De pilda, în perioada 21 mai-30 iulie 1945, când a ajuns si stationat la Oradea, aparatul politic al Diviziei 3 Munte a desfasurat 18 conferinte cu ofiterii si subofiterii, 167 convorbiri tinute cu ostasii, 42 de colturi ale ostasului, 14 mitinguri, 22 de programe artistice, 8 meciuri de fotbal, a editat 87 de foi volante si au fost alfabetizati 382 de soldati¹¹.

Faptul ca în teritoriu, corpul ofiteresc își manifesta în continuare adeziunea si simpatia pentru vechile valori ale democratiei, promovate de „reactiune”, a determinat structurile de conducere comuniste sa întreprinda masuri mai drastice de „educare” a sectorului militar¹². La sedinta Biroului Politic al C.C. al P.C.R., din 25 septembrie 1945, s-a luat hotarârea de a se epura cel puțin jumătate din corpul ofiteresc si de a se spori numarul celulelor de partid conspirative si a ofiterilor educatori din armata, „indiferent de cât costa”. Cu aceasta ocazie au fost primiti în P.C.R. o serie de ofiteri superiori: generalul Constantin Vasiliu-Rascanu (noul ministru de razboi), generalul Nicolae Cambrea, generalul Constantin Popescu, generalul Iacob Teclu, locotenent-colonel Nicolae Popescu, locotenent-colonel Floca Arhip, maior Nicolae Dobre, oameni devotati comunistilor¹³. În antiteza cu acest grup s-au aflat colegii lor din Comandamentul Etapelor, care fiind mai aproape de pulsul realitatilor derulate în sfera lor de competenta teritoriala, nutreau temerea ca, dupa desfiintarea acestei structuri, Ardealul de Nord va fi „comunizat” de catre rusi prin intermediul etnicilor maghiari¹⁴.

Intensificarea activitatii partidului asupra sistemului militar a constituit tema principala a conferintei cu secretarii comitetelor regionale de partid, convocata de catre Comitetul Central în zilele de 15-17 noiembrie 1945. În ciuda eforturilor depuse de partid, rezultatele nu s-au ridicat la nivelul asteptat. În sedinta plenara a Comitetului Central, din 25-28 ianuarie 1946, Dumitru Coliu a propus înfiintarea unei sectii militare în cadrul organului central. Problema prezentei partidului în structurile militare a fost reluata si la cele doua consfatuiri organizate de aceasta sectie în lunile martie si august. În intervalul scurs între ele, numarul membrilor de partid a crescut de la 900 la 3100. Dincolo de cifrele comunicate, în celule si organizatiile de partid de la nivelul subunitatilor domnea haosul si forma-

¹¹ *Ibidem*, p. 55

¹² ANDJBh, *fond Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 45/1945-1947, f. 5-6

¹³ Mircea Chiritoiu, *Lovitura de stat de la 30 decembrie 1947. Preliminarii militare, consecinte politice*, Fundatia Academia Civica, Bucuresti, 1997, p. 18

¹⁴ ANDJBh, *fond Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 5/1944-1947, f. 33

lismul¹⁵. Comisia militara a C.C. al P.C.R. a stabilit cu aceasta ocazie urmatoarele directii de actiune:

- a) selectionarea si promovarea cadrelor pe baza capacitatii, devotamentului si atasamentului fata de regimul democrat-popular;
- b) înlaturarea din structurile militarizate a elementelor incapabile, corupte si retrograde;
- c) promovarea si înaintarea în functiile de comanda a elementelor tinere, capabile si devotate.

Pâna în martie 1946 au fost promovati în grad, conform noilor criterii, 15757 de ofiteri si subofiteri activi si de rezerva¹⁶. Concomitent, au fost operate noi licentieri din serviciu. Ele au afectat negativ starea de spirit a ofiterimii¹⁷.

Restructurarea aparatului militar a fost o operatiune anevoioasa si de durata. O actiune pripita, de genul celei efectuate de comunistii bulgarii dupa preluarea puterii, când au executat elita armatei lor, nu era avantajoasa. Pâna la formarea noilor cadre „democratice” mai erau utile si cele vechi si chiar se încerca convertirea unei parti a corpului ofiteresc. Pentru interesele comunistilor, de un real folos au fost agentii infiltrati în structurile militare. Unii dintre ei au îmbratisat din naivitate doctrina bolsevice, altii din interes, dar si unii si altii au contribuit la disolutia acestui important sector al statului.

În mai 1945 locotenentul Cojocar Ioan s-a adresat Regionalei P.C.R. Oradea cu o plângere împotriva comandantului sau, colonelul Iorga Nicolae care l-a apostrofat pentru activitatea sa propagandistica dusa în rândul soldatilor. Fiindca nu se „astâmpara”, comandantul l-a amenintat cu prezentarea în fata Curtii Martiale¹⁸. În iunie, plutonierul Arhip Alexandru de la Serviciul de Triaj si Evacuare din Oradea a formulat o delatiune împotriva superiorului sau, plutonierul-major Cotoiu Pavel, pe care a expediat-o Regionalei P.C.R. Oradea. Acesta era acuzat ca nutreste sentimente anticomuniste, pe care le împartasea si soldatilor. Printre altele, se arata convins ca învingerea Germaniei reprezinta doar o etapa tranzitorie a conflictului mondial, el urmând sa fie continuat de fortele anglo-americane împotriva

¹⁵ *Idem*, dosar 44/1945-1948, f. 5

¹⁶ *** *Armata Română în primii ani ai revolutiei si constructiei socialiste*, Editura Militara, Bucuresti 1945, p. 62

¹⁷ ANDJBh, *fond Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 45/1945-1947, f. 22

¹⁸ *Idem*, dosar 44/1945-1948, f. 2-2V

Uniunii Sovietice. Sergentul Chis Nicolae se raliase opiniilor plutonierului și considera că alianța României cu U.R.S.S. este conjuncturală, fiind determinată strict de interesele Partidului Comunist Român¹⁹.

Într-o analiză a Resortului Militar din cadrul Regionalei P.C.R. Oradea, jandarmii erau acuzați de simpatii pentru „partidele istorice” și acțiuni ostile „fortelor democratice”. Pe parcursul materialului erau relatate diverse situații în care militarii nu numai că nu au intervenit pentru aplanarea unor conflicte iscate între comunisti și „taranisti”, ci i-au sprijinit pe cei din urmă. Era oferit cazul secretarului celulei de partid din Tarian, care a fost batut și apoi înjunghiat de trei consateni. După arestarea și audierea acestora, șeful postului a considerat incidentul lipsit de pericolozitate și i-a eliberat pe faptași.

Jandarmii din Tinca au utilizat forța pentru a împrăstia un grup de „democrați” care intonau Internaționala., iar la Vadu Crisului au perchezitionat localul P.C.R.

Concluzia raportului a fost că este necesară o epurare generală a efectivelor Jandarmeriei și promovarea unor „elemente democratice” în locul militarilor de carieră²⁰. În acest sens, a fost înaintată o sinteză Comitetului Central al P.C.R. la finalul căreia au fost formulate propuneri menite să „însănătoșască” structurile de ordine și să le lărgască spectrul de acțiune inclusiv pe țărâm politic: „Nici un jandarm din cei puși în disponibilitate să nu fie rechemat fără consultarea prealabilă a FND-ului local, iar în Jandarmerie să fie încadrate elemente noi, democratice, propuse de FND; Să se lărgască dreptul Biroului de Siguranță de a face cercetări și arestări în chestiuni politice pe tot teritoriul județului; În toate centrele de plase să se organizeze o poliție cu competența în chestiuni politice”²¹.

O notă informativă din 3 decembrie 1945 relatează atitudinea soldaților cantonați în comuna bihoreană Tileagd, care cu ocazia balului organizat în localitate, au înlocuit portretul generalisimului Stalin cu cel al regelui Mihai I, au huiduit imnul sovietic și au scandat lozinci pro-monarhiste²².

Tot în decembrie un pluton de jandarmi ai Legiunii din Oradea a descins în comuna Osorhei pentru a confiscă armele detinute fără permis de civili. Cu această ocazie au fost confiscate și armele membrilor celulei de partid din localitate. Pentru că fruntașii locali s-au împotrivit, maiorul Feticău a ordonat arestarea lor și trimiterea în fața Curtii martiale din Cluj²³.

¹⁹ *Ibidem*, f. 3-3V

²⁰ *Idem*, dosar 45/1945-1947, f. 5-6

²¹ *Ibidem*, f. 3-4

²² *Ibidem*, f. 57

²³ *Ibidem*, f. 18

Falsa remaniere guvernamentală operată de Petru Groza la începutul anului 1946, prin introducerea în cabinet a celor doi miniștri ai opoziției, Romniceanu și Hatieganu, a readus speranțe populației în perspectiva răsurnării de la putere a echipei comuniste. Acest curent pozitiv a fost resimțit și în rândul cadrelor militare, el fiind semnalat într-o serie de note informative întocmite de agenții infiltrați în structurile armate. În ianuarie, plutonierul de jandarmi Onoiiu Dumitru de la postul Tileagd intrase sub observația ofiterului E.C.P. deoarece își exprimase public convingerea victoriei în alegeri a „țaranistilor”²⁴.

După cum era de așteptat, organismul militar nu putea scăpa procesului de „purificare”, ale cărui mecanisme acționau nu numai din exterior, adică prin simpla înlăturare a elementelor „nedemocratice” pe baza unor decizii, ci și din interior, prin intermediul celulelor P.C.R. organizate la nivelul fiecărui esalon.

Cum armata, jandarmeria și poliția trebuiau să joace un rol deosebit de important pe parcursul întregii campanii electorale a anului 1946, în luna ianuarie au fost întreprinse mai multe controale pe linie de partid la majoritatea unitatilor. S-a dovedit cu această ocazie, că responsabili politici din cadrul unitatilor militare s-au grăbit să raporteze importante creșteri numerice ale efectivelor celulelor de partid pe care la „pastoreau”. Așa de pilda, la unitatea de grăniceri din Salonta, numai în două săptămâni numărul membrilor de partid crescuse la 36. Considerând artificială evoluția raportată, Litvin Ștefan, secretarul de partid al Garnizoanei Oradea, s-a deplasat la fața locului spre a verifica veridicitatea informației. „L-am întrebat cum a putut ridica numărul acesta de membri într-un interval atât de scurt – relatează secretarul – și din raportul său am putut constata că majoritatea membrilor care s-au înscris nu cunosc ce este P.C.R., și mai puțin, nu știu care este punctul nostru final, nici care este linia partidului nostru”. Situația i-a îngrijorat pe șefii ierarhici ai garnizoanei, care a sancționat formalismul manifestat de responsabili din teritoriu ca fiind periculos, cu atât mai mult cu cât alte informații scoteau la lumină simpatii „țaraniste” în rândul militarilor²⁵.

O stare de lucruri identică a fost înregistrată și în rândurile jandarmilor. Mai aproape de lumea rurală, jandarmii împărtășeau în mare parte ideile „țaraniste” și adesea au favorizat sabotarea acțiunilor desfășurate la sate de către forțele politice aflate la putere. În luna mai, comandantul Inspectoratului de Jandarmi Oradea, a emis un ordin circular prin care interzicea implicarea jandarmilor în disputele politice și le solicita să acorde

²⁴ *Idem*, dosar 44/1945-1948, f. 60

²⁵ *Ibidem*, f. 5

sprijin „fortelor democratice”, pentru ca – amintea acesta – „este inadmisibil ca pentru actiunile guvernului sa se ia masuri restrictive si poate chiar de sabotare, iar pentru alte partide politice, jandarmii sa fie paravan binevoitor si sa dea concurs, lasând sa se înțeleaga ca nutresc aceleasi idei politice ca si cei carora li se da protectie neconditionata”. Este limpede ca se facea referire aici la atasamentul militarilor pentru politica promovata de catre P.N.T.-Maniu, deoarece circulara se întemeia pe notele informative furnizate de legiunile de jandarmi de la Satu Mare si Salaj²⁶.

Apropierea momentului alegerilor s-a reflectat si în intensitatea operatiunilor de „purificare” a aparatului militar. Daca în cadrul armatei, dimensiunile actiunilor au fost cu ceva mai reduse, în ce-i priveste pe jandarmi, acestea au cunoscut o adevarata avalansa de eliminari. Legiunile din subordinea inspectoratului de la Oradea au trimis în luna iulie listele cu ofiterii si subofiterii „care nu s-au încadrat în spiritul democratic”. Pe lista satmarenilor figurau 14 cadre, printre care si comandantul sectorului Somcuta Mare. Salajul propunea pentru eliminare 11 cadre, majoritatea sefi de post, faptele invocate pentru înlaturarea acestora a fost foarte diverse, astfel, plutonierul Stancu Dragnea de la postul Bucium era învinuit ca nu a raportat despre bataia încasata de la sateni de seful comisiei de reforma agrara cu ocazie deplasarii acestuia în comuna si ca era ruda cu protopopul local „cunoscut fruntas manist”. Plutonierul Preda Gheorghe de la postul Unguras nu se sfia sa declare public ca „actualul regim nu va iesi la putere si tot Maniu va iesi”. La fel se comportau si plutonierii German Teodor de la postul Ulmeni si Habuc Mihai de la postul Somes-Odorhei, despre care se relatea ca „sustin cu încapătânare cauza Manista”. Stancescu M. Gheorghe, de la postul Patal l-a batut pe primarul comunei, fruntas al Frontului Plugarilor, iar seful postului din Sacaseni, Ionca Lazar n-a intervenit atunci când un grup de comunisti sositii în comuna au fost luati la bataie de catre localnici.

Ziua alegerilor, 19 noiembrie, în ciuda „succesului” repurtat de F.N.D. a demonstrat netemeinicia efortului de „democratizare” a fortelor armate. Pânditi de spaima „licentierii din serviciu” o mare parte a cadrelor militare s-au ferit de a-si exprima deschis optiunile politice. Totusi, momentul scrutinului i-a descatusat de aceasta temere si acestia si-au dat votul „partidelor istorice”. În ciuda garantarii libertatii si secretului votului, asa dupa cum argumenteaza documentele, atitudinea militarilor a fost atent urmarita. Raportul din luna noiembrie, întocmit de resortul militar al Regionalei Oradea, sublinia tocmai neputinta monitorizarii totale a unei bune parti a cadrelor. „Dupa ce a aparut primul lot dintre cei trecuti în cadru disponibil

²⁶ *Idem*, fond Inspectoratul de Jandarmi Oradea, dosar 36/1946, f. 71

– relatea raportul – a intrat frica în ofiterii și subofiterii reactionari, cei care cu acest lot nu au fost încă scosi afara. De teama ca și ei vor urma pe ceilalți, nu au mai reactionat mai departe pe fata. Acum în luna aceasta, cu ce ne-am apropiat mai mult de ziua alegerilor, aceste elemente au iesit la suprafata. În ziua alegerilor, unii dintre ei, prin sabotarea bunului mers al alegerilor, iar alții chiar cu propaganda deschisa, manista, au ajutat reactiunea la sectiile de votare sau oriunde se gaseau. Aceasta zi a fost un examen foarte bun pentru toti ofiterii și subofiterii. În ziua aceasta am avut posibilitatea sa-i verificam pe aproape fiecare dintre ei”²⁷.

Prin continutul ei, concluzia emisa de ierarhia politica a scos în evidenta verticalitatea de care au dat dovada cei mai multi dintre militari și mai mult, nivelul de maturitate politica cu care erau înzestrati, pentru ca au lasat la o parte interesele personale, deosebit de importante pentru fiecare în parte în raport cu realitatile crude ale epocii, și au privit cu speranta catre viitor, încercând ca prin votul lor sa înlature norii sumbri ai comunismului ce se conturau la orizontul destinului tarii.

Jandarmii de la Scoala de Jandarmi din Oradea și cei de la Detasamentul C.F.R. au votat în bloc lista P.N.T.-Maniu, provocând în acest fel un scandal de proportii, ce a atras dupa sine declansarea unei severe anchete. Lucrul acesta a putut fi constatat la „despuicrea” urnelor când la numaratoarea voturilor au iesit învingatori „taranistii”, cu tot efortul organizatorilor de a „sprijini” B.P.D.-ul. Rasturnarea urnelor a scos la iveala faptul ca buletinele introduse de catre ofiteri și sotiile lor la primele ore ale diminetii exprimau optiunea Maniu, în vreme ce ultimele, „suplimentate” de organizatori sustineau fortele de stânga²⁸.

Cu toate acestea, „câstigarea” alegerilor de catre fortele aflate la guvernare a spulberat ultima speranta de reasezare a societatii românești pe coordonatele unei democratii autentice. Militarii care au scapat, temporar, valului de epurare au considerat ca ar fi mai benefic sa se alinieze realitatilor politice, atitudine surprinsa în raportul pe luna decembrie, unde se spune ca „în urma rezultatelor alegerilor, mai multi ofiteri și subofiteri neîncadrati politic pâna în prezent, care figureaza (...) ca oscilanti, si-au manifestat dorinta de a se înscrie în P.C.R.”²⁹. Alții, nu au ales aceasta cale și au fost cuprinsi în urmatoarele valuri de epurare, multi ajungând în puscariile sau lagarele comuniste. Pe de alta parte, trebuie amintit faptul ca pâna la finalizarea procesului de faurire a „armatei populare” în 1954, cu exceptia cadrelor E.C.P., în structurile militare nu au mai supravietuit nici unul dintre ofiterii de cariera formati de regimul anterior.

²⁷ *Idem*, fond *Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 45/1945-1947, f. 22

²⁸ *Idem*, fond *Inspectoratul de Jandarmi Oradea*, dosar 36/1946, f. 359-360

²⁹ *Idem*, fond *Comitetul jud. Bihor al P.C.R.*, dosar 47/1946-1947, f. 1-3

În încheiere, consideram ca fiind sugestivă pentru caracterizarea atmosferei politice a fatidicului an 1946, formula-avertisment lansată de către inspectorul general al Inspectoratului General Administrativ-Circa VIII Oradea, Aurel Bejan, în cadrul conferinței administrative desfășurate la mijlocul lunii iulie 1946. În prezenta candidatului PCR, Patrascu, aflat în vizita la Oradea, el a arătat că s-a oferit fiecărui funcționar posibilitatea de a opta pentru înscrierea în partidele BPD: „între ceea ce a fost și ceea ce este în viața noastră de stat s-a produs o mare spartură – explică acesta – moare o concepție și se naște alta. Aparatului administrativ îi revine sarcina de a înregistra aceste transformări, el trebuie adaptat acestei situații (...), omul este adaptabil. Cine nu se adaptează, rămâne singur, dispare”³⁰.

*DER PROZEß VON “DEMOKRATISIERUNG” DER
MILITÄRSTRUKTUREN
ZWISCHEN FORDERUNG UND REALITÄT
1944-1947
ZUSAMMENFASSUNG*

Gleich nach dem Palaststreich vom 23. August 1944, ein Ereignis welches Rumänien in dem politischen Interessenkreis von Moskau gebracht hatte, begann die Kommunistische Partei, die von den eigenen politischen Satellitenformationen unterstützt war, einen harten Kampf um das Gewinnen der Macht, indem sie, zu diesem Zweck, ein weites Arsenal von mehr oder weniger gesetzlichen Methoden und Mitteln verwendet hatte. Zwischen diesen haben die Ausstoßungsaktionen der lästigen Personen, die sich dem “Geist der Zeit” nicht anpassen konnten, einen wichtigen Platz gefunden. Zu der Kategorie der vom “Säuberungsprozesses” hingezielten Objekte gehörten Kader der militärisierten Strukturen, insbesondere Offiziere der rumänischen Armee, die auf die östliche Front gekämpft hatten und Staatsangestellten. Anders gesagt, man mußte zwei Haupthebel der Gesellschaft durch das Ersetzen der Spezialisten mit den “Menschen der Partei”, aufrichtige und gehorsame Personen, an sich reißen.

Nachdem sie schon 160000 Soldaten und Offiziere, die in den ersten Stunden nach der Auslösung der Aktion vom 23. August 1944 von den Sowjetischen entwaflnet und gefangengenommen wurden, verloren hatte, bereitete man jetzt der Rumänischen Armee das Enthaupten. Ein erster Schritt wurde durch die Verabschiedung des Gesetzes Nr. 488 gemacht, durch welche wurde der Ministerrat habilitiert Freiheitsstrafen gegen jenen

³⁰ *Idem*, fond Inspectoratul General Administrativ-Circa VIII Oradea, dosar 2/1946, f. 41

die an dem Zusammenbruch des Landes schuldig waren und gerichtlichen Beschlagnahmen deren Güter anzuordnen. Dann, gleich in den ersten Wochen nach dem Einsetzen der Groza-Regierung am 6. März 1945, mußten 46 Generäle und 208 höhere Offiziere, von denen 182 Oberste, den aktiven Dienst aufgeben. Aber das war nicht die Ende der Säuberung. Durch das Anwendung des Gesetzes Nr. 186 vom 19. März 1945, obwohl der Krieg noch nicht zu Ende war, haben 70 Generäle, 1878 Offiziere, 4081 Unteroffiziere und 1139 Militärmeister den aktiven Dienst aufgegeben. Zu den Säuberungsaktionen der Militärbestände haben sehr viele Opportunisten ihren Beitrag geliefert, indem sie zum Ausüben der verwerflichen Delationen, die auf ihren Kollegen und Vorgesetzten gerichtet waren, gegriffen haben.